

Utbildningsinspektion i Norrängsskolan, Vterskolan och Ruskesele skola grundskolor F-6

UTBILDNINGSINSPEKTIONENS SYFTE

Skolverkets utbildningsinspektion skall bidra till kvalitetsförbättring genom att bedöma hur verksamheterna arbetar i riktning mot de nationella målen för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, barn- och ungdomsutbildning och vuxenutbildning. En väsentlig del i inspektionen är att granska kvalitetsarbetet och förmågan att utveckla den egna verksamheten.

Inspektionens inriktning

Inspektionsutredningen inriktas mot sex områden. De är särskilt väsentliga för att säkra att alla barn, elever och vuxenstuderande får den omsorg och utbildning som de har rätt till enligt nationella bestämmelser. De sex områdena, som granskas utifrån flera olika aspekter och frågeställningar, är:

Resultaten:

1. Kunskaper, utveckling och lärande

Verksamheten:

2. Arbetsmiljö och delaktighet
3. Pedagogisk verksamhet och undervisning
4. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Förutsättningarna:

5. Tillgång till utbildning och omsorg
6. Resurser

I denna rapport behandlas i första hand förhållanden som avviker positivt eller negativt från vad som förväntas i fråga om utbildningskvaliteten enligt de nationella bestämmelserna. Några aspekter behandlas dock i alla aktuella verksamheter, nämligen kunskapsbedömningen och betygssättningen, kvalitetsarbetet, rektorsfunktionen, personalens kompetens, läromedel och utrustning, likvärdiga möjligheter vid funktionsnedsättning och stödinsatser, arbetet med övergripande hälsomål i läroplanerna, bedömning av lärandet och betygssättningen. En helhetsbedömning och motiveringar till bedömningarna görs inom varje granskningsområde.

Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån läroplaner och övriga författningar. Inspektörernas sakkunskap och erfarenheter av jämförbara verksamheter är också betydelsefulla. Analyserna av den insamlade informationen syftar till att klargöra om de lokala lösningarna och systemen fungerar väl. Rapporten avslutas med en sammanfattande bedömning som utgör underlag för Skolverkets beslut, riktat till huvudmannen, angående förbättrings- och kritikområden.

Genomförandet av inspektionen i Norrängsskolan, Viterskolan och Rusksele skola

Skolverket sände den 22 november 2004 skriftlig information till kommunen om att verksamheten skulle inspekteras och om inspektionens syfte och genomförande. Inspektörsteamet med ansvar för inspektionen i Norrängsskolan, Viterskolan och Rusksele skola har bestått av undervisningsrådet Marie Ivarsson och Veronica Bonivart. Besök i Norrängsskolan genomfördes den 4 april. Besök i de två övriga skolorna inleddes den 12 april och avslutades den 13 april 2005.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna. Skolverket följer därefter upp eventuella krav på åtgärder som riktas till huvudmannen och vilka effekter i övrigt som utbildningsinspektionen leder till. Tidpunkter för uppföljningen framgår av Skolverkets beslut.

Underlag

Underlaget till denna rapport består av dels dokument från kommunen och Norrängsskolan, Viterskolan och Rusksele skola, dels den information som samlats in vid observationer, intervjuer och samtal under besöket. Rapporten grundar sig också på annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt.

I skolorna genomfördes formella intervjuer med rektorerna, specialpedagoger och personal från förskoleklass, årskurs 2 och 6. Lektioner i förskoleklass, årskurs 2 och 6 besöktes. Under besöket fördes också samtal med elever i förskoleklass och gruppintervjuer genomfördes med elever i årskurs 2 och 6.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Norrängsskolan	Antal barn/elever
Skolbarnsomsorg	59
Förskoleklass	18
Grundskola	186

Viterskolan	Antal barn/elever
Skolbarnsomsorg	14
Förskoleklass	4
Grundskola	38

Rusksele skola	Antal barn/elever
Skolbarnsomsorg	15
Förskoleklass	6
Grundskola	40

Rektorsområdet omfattar Norrängsskolan, Viterskolan och Rusksele skola. Till rektorsområdet hör också två förskolor i Kristineberg och Rusksele med en avdelning vardera.

Utbildningen vid samtliga tre skolor omfattar förskoleklass och årskurserna 1-6 samt skolbarnsomsorg. Den pedagogiska personalen arbetar i arbetslag. Eleverna vid Norrängsskolan är främst organiserade i årskursvisa klasser men också i två åldersintegrerade klasser med indelningen 3-4. Eleverna vid Viterskolan och Rusksele skola är organiserade i åldersintegrerade klasser med indelningen F-2, 3-4 och 5-6.

Norrängsskolan ligger i utkanten av Lycksele. Skolan byggdes 1980. Skolan består av en stor byggnad och en idrottshall. Upptagningsområdet karaktäriseras i hög grad av egna hem och småhusbebyggelse. Eleverna vid Norrängsskolan fortsätter sin skolgång i årskurs 7 i Finnbacksskolan.

Viterskolan ligger i Kristineberg, ett samhälle cirka 7 mil nordväst om Lycksele. Skolan byggdes på 1950-talet och är centralt placerad i byn. Skolan är byggd för betydligt fler elever än vad som finns idag. Skolan består av en stor byggnad som saknar matsal. Eleverna äter lunch vid en intilliggande restaurang. I närheten av skolan finns även badhus, slalombacke och sporthall som eleverna har tillgång till. Upptagningsområdet är stort med elever från Kristineberg och flera angränsande byar. Flertalet elever vid Viterskolan fortsätter sin skolgång i årskurs 7 i Malå kommun. De övriga eleverna fortsätter sin skolgång i årskurs 7 i Finnbacksskolan.

Rusksele skola ligger i Rusksele, ett samhälle cirka 4 mil norr om Lycksele. Skolan byggdes på 1970-talet och är centralt placerad i byn. Skolan består av en byggnad med en nybyggd idrottshall. Skolan saknar matsal. Eleverna äter lunch vid en intilliggande restaurang. Upptagningsområdet är stort med elever från Rusksele och flera angränsande byar. Eleverna vid Rusksele skola fortsätter sin skolgång i årskurs 7 i Finnbacksskolan.

Många elever vid Viterskolan och Rusksele skola har skolskjuts. Både Kristineberg och Rusksele är samhällen där befolkningmängden minskar. Båda skolorna har under senare tid ingått i den kommunala diskussionen avseende hur framtidens organisation av skolverksamheten skall se ut. Enligt intervjuer har en osäkerhet och oro hos föräldrar, elever och personal avseende skolans eventuella nedläggning påverkat arbetsmiljön och verksamheten.

Bedömning

1. Kunskaper, utveckling och lärande

I Norrängsskolan finns ett samlat måldokument som anger mål att sträva mot och nationella mål att uppnå i årskurs 5. Elever och föräldrar vid skolan känner till måldokumentet och har genom det i allmänhet kännedom om målen i kursplanerna för respektive ämne. Inspektionen visar dock att elever och föräldrar vid Viterskolan och Rusksele skola i allmänhet har liten kännedom om målen i kursplanerna för respektive ämne. Särskilt tydligt är detta avseende andra ämnen än svenska, engelska och matematik. Enligt inspektörerna kan detta medföra svårigheter för eleverna att utveckla sin förmåga att själva bedöma sina resul-

tat. Vidare kan föräldrarnas bristande kännedom om kursplanernas mål innebära att föräldrarna inte lika tydligt kan följa och relatera elevernas kunskapsutveckling till målen för utbildningen.

Skolorna har genomfört de nationella ämnesproven i årskurs 5. Vid Norrängsskolan har cirka 92 procent av eleverna uppnått målen i svenska och engelska. I matematik har cirka 84 procent av eleverna uppnått målen. Vid Viterskolan har samtliga elever nått målen i svenska, engelska och matematik. Vid Rusksele skola har alla elever uppnått målen i matematik och svenska medan nästan alla elever nått målen i engelska. Åtgärdsprogram är utarbetade avseende de elever som inte har nått målen. Det senaste årets resultat ligger i linje med skolornas resultat från föregående år.

Intervjuer med lärare och föräldrar vid Norrängsskolan och Viterskolan stödjer bilden av att eleverna tillägnar sig goda kunskaper inom skolans ämnen och ämnesområden. Vid inspektionstillfället visas också exempel på att eleverna utifrån ålder och mognad har utvecklat en insikt i sitt eget sätt att lära och att eleverna kan arbeta både självständigt och tillsammans med andra. De yngre eleverna uppvisar generellt en nyfikenhet och en lust att lära men bland de äldre eleverna varierar detta stort. Bland eleverna vid Rusksele skola varierar nyfikenheten och lusten att lära stort.

Inom skolorna finns olika arbetssätt att följa och tydliggöra elevernas kunskapsutveckling. Lycksele kommun har utarbetat en handlingsplan för kartläggning av elevernas språk-, läs- och skrivutveckling från förskola till och med årskurs 6. Samtliga tre skolor följer denna handlingsplan vilket innebär årliga diagnoser i språk-, läs- och skrivutveckling. Vidare genomför skolorna även diagnostiska prov i matematik och svenska under årskurs 2. Skolorna arbetar i varierande grad också med portfolio för att ge eleverna möjlighet att reflektera över sitt lärande.

Det är den enskilde läraren som ansvarar för utvärdering och dokumentation av elevernas kunskapsutveckling. Förutom i ämnena svenska, engelska och matematik genomför inte skolorna någon tydlig systematisk utvärdering av elevernas kunskaper i förhållande till kursplanernas krav. Detta efterfrågas inte heller av skolledningen eller kommunen.

Kommunens mål är att alla barn och elever inför läsåret 2005/06 skall ha en individuell utvecklingsplan där det framgår vad barnet/eleven behöver göra för att uppnå målen och vilket stöd barnet/eleven har behov av. Vid inspektionstillfället är dock inga individuella utvecklingsplaner utformade vid någon av skolorna.

Elever, föräldrar och personal i Norrängsskolan och Viterskolan uppger att flertalet elever utvecklat ett bra förhållningssätt gentemot varandra som präglas av tolerans och respekt. Eleverna arbetar och utför aktiviteter tillsammans på ett naturligt sätt vilket bekräftas av intervjuer och inspektörernas observationer. Det har dock förekommit några fall av kränkande behandling, främst verbalt, vid båda skolorna.

Kränkande behandling förekommer i Rusksele skola men enligt intervjuer har förekomsten minskat under senare tid. Vid inspektionen framkommer att ele-

vernas förhållningssätt gentemot varandra och personalen inte alltid präglas av respekt och tolerans.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att skolornas resultat avseende kunskaper, utveckling och lärande i de flesta avseenden är goda. De flesta elever når målen i de nationella ämnesproven i årskurs 5.

Inspektörerna bedömer dock att skolorna bör förbättra arbetet med hur skolorna, utifrån kursplanernas krav, allsidigt utvärderar elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen. Viterskolan och Rusksele skola bör också förbättra informationen till elever och föräldrar avseende kursplanernas mål. Elevernas lust att lära bör även förbättras vid samtliga skolor.

Rusksele skola bör också förbättra sina resultat avseende elevernas respekt, tolerans och förhållningssätt gentemot varandra. Skolan kan fortsätta arbeta för att förbättra elevernas känsla för samhörighet, solidaritet och ansvar för andra människor.

2. Arbetsmiljö och delaktighet

I Norrängsskolan och Viterskolan upplever såväl elever som personal och föräldrar att miljön är lugn, trivsam och trygg. Klimatet vid båda skolorna kännetecknas av tolerans och respekt mellan eleverna. Norrängsskolan arbetar aktivt för att öka samspelet mellan elever och vuxna samt skapa ett bra klimat för eleverna. Exempelvis är skolans samtliga elever regelbundet indelade i tvärgrupper som omfattar F-6. I tvärgrupperna diskuteras olika värdegrundsfrågor. Viterskolan är liten och alla känner varandra vilket upplevs som positivt.

I Rusksele skola upplever både elever, lärare och föräldrar att klimatet förbättrats något under senare tid. Skolan har under en längre tid haft problem med kränkande behandling bland eleverna. Skolan arbetar emellertid aktivt och medvetet för att komma till rätta med problemen vilket resulterat i ett något lugnare och tryggare klimat. Elever som inspektörerna samtalat med menar att de i stort sett trivs i skolan och att de i huvudsak känner sig trygga.

Vid intervjuer med lärare och föräldrar vid Rusksele skola framkommer att arbetsklimatet i klasserna inte främjar elevernas möjligheter att tillägna sig goda kunskaper inom skolans ämnen och ämnesområden. Arbetsklimatet upplevs stökigt av elever, lärare och föräldrar. Det har även förekommit att föräldrar vistats i skolan för att skapa bättre möjligheter till lugn och ro.

Enligt skolornas kvalitetsredovisning skall elevernas möjligheter till delaktighet och inflytande ökas. Skolorna har regelbundna klassråd och Norrängsskolan har även ett elevråd för eleverna i årskurs 3-6. Vid Viterskolan och Rusksele skola finns skolråd som också fungerar som elevråd. Inspektionen visar dock att användandet av klassråd och elevråd inte kopplas till skolans uppdrag att utveckla elevernas förmåga att arbeta i demokratiska former. Eleverna upplever också att de inte får vara delaktiga i de flesta beslut som fattas och de önskar ett större inflytande på verksamheten.

Skolorna har var sina trygghetsplaner, ett handlingsprogram mot mobbning. Skolornas handlingsprogram beskriver kortfattat skolans förebyggande arbete och hur skolan arbetar när mobbning upptäckts. Handlingsprogrammen inne-

håller även definitioner av begreppet kränkande behandling. Däremot saknar Norrängsskolan och Viterskolan en beskrivning av hur skolan motverkar kränkningar mellan elever och anställda.

I Norrängsskolan finns en trygghetsgrupp bestående av rektorer, personalrepresentanter från de olika arbetslagen, skolsköterska och elevrepresentanter. Norrängsskolan och Rusksele skola har kamratstödare och fadderverksamhet. Viterskolan har utarbetat en "Må bra" -plan där skolans ordningsregler och ledstjärnor finns. Alla föräldrar har fått denna plan hemskickad.

Föräldrarna får information om skolans verksamhet genom vecko- eller månadsbrev, loggböcker, kontaktböcker, utvecklingssamtal och föräldramöten. Föräldrarna är representerade i skoloråd för respektive skola där också rektorer och personalrepresentanter ingår. Vid Viterskolan och Rusksele skola ingår även elevrepresentanter i skolorådet.

Sammanfattningsvis bedömer inspektionsteamet att arbetsmiljön och delaktigheten inom skolorna i de flesta avseenden är god.

Inspektörerna bedömer dock att Rusksele skola bör fortsätta att förbättra sitt arbete mot kränkande behandling för att skapa en lugn och trygg miljö för eleverna. Vidare bör arbetsklimatet för eleverna i Rusksele skola förbättras för att främja elevernas möjligheter att tillägna sig goda kunskaper inom skolans ämnen och ämnesområden.

Skolorna bör även förbättra arbetet med att utveckla elevernas förmåga att arbeta i demokratiska former samt öka eleverna möjlighet till delaktighet och inflytande i frågor av gemensamt intresse.

Trygghetsplanen vid Norrängsskolan och Viterskolan bör förbättras så att den även omfattar hur skolan skall arbeta för att motverka kränkningar mellan vuxen och elev.

3. Pedagogisk verksamhet och undervisning

Undervisningen i skolorna bedrivs oftast ämnesvis men med en tydlig övergripande samordning mellan ämnesområdena. Inspektionen visar att undervisningen ger eleverna möjlighet att uppfatta större kunskapsområden som en helhet. Exempelvis har Norrängsskolan arbetat med ett projekt om lokalhistoria. Viterskolan har arbetat med ett blomprojekt där skolan drivit upp blomplantor och grönsaker. Rusksele skola har arbetat med ett projekt kallat "Tidsresan" där eleverna rest bakåt i tiden.

Arbetssätten vid skolorna varierar beroende på vilka lärare eleverna har. Elevintervjuer bekräftar att det finns skillnader i arbetssätt och förhållningssätt hos lärarna. Lärarna och arbetslagen har stor möjlighet att utveckla sina egna arbetssätt. Pedagogiska diskussioner förekommer regelbundet inom arbetslagen. Vid intervjuer framkommer att samarbetet mellan arbetslagen i Rusksele skola under lång tid inte fungerat tillfredsställande. Vidare kännetecknas personalkonferenserna vid skolorna oftast av olika praktiska frågor och mindre av pedagogiska diskussioner. Detta kan enligt inspektörerna medföra begränsningar för personalen att kunna verka för en gemensam syn som främjar elevernas lärande.

Inom skolornas förskoleklasser finns en tydlig struktur med dagliga rutiner där den fria leken får stort utrymme. Målet med verksamheten är att eleverna skall tränas i att fungera i en åldershomogen grupp inför skolstarten. Eleverna får också kännedom om exempelvis bokstäver och siffror. Samtliga skolor har ett samarbete med förskoleklassen. Särskilt vid Viterskolan framkommer ett nära samarbete mellan skolan och förskoleklass.

Inspektionen visar att elevernas inflytande över sitt lärande främst avser när i tid en arbetsuppgift skall genomföras. Något tydligt reellt inflytande över arbetssätt, arbetsform och undervisningens innehåll framkommer inte vid inspektionen. Skolorna har i varierande grad individuella planeringsböcker där eleverna själva får planera när de på vissa arbetspass skall arbeta med främst matematik, engelska och svenska.

Varje skola har ett litet hälsoråd. I hälsoråden ingår rektorer, specialpedagoger, kurator, skolsköterska och lärarrepresentanter. Vid behov ingår också annan personal. Hälsoråden sammanträder varje vecka och till dessa möten kan lärare lämna uppgifter kring de elever de vill att råden skall uppmärksamma och samordna insatser och stöd kring. Elevvårdskonferenser, i vilka rektor sammankallar och deltar, förekommer i varierande grad på skolorna. Skolorna har utarbetade rutiner för att identifiera elever i behov av särskilt stöd. Förutom signaler från föräldrar och personal används observationer i klassrumssituationer, klasskonferenser och olika former av diagnoser. Information fås också via utvecklingssamtal.

Skolorna har tillsammans tillgång till tre specialpedagoger som ansvarar för olika delar av skolornas verksamheter. De genomför utredningar av aktuella elevers skolsituation. Klassläraren, eleven och elevens föräldrar utarbetar tillsammans ett åtgärdsprogram där specialpedagogen kan fungera som handledare. Det finns ett gemensamt formulär för hur ett åtgärdsprogram skall upprättas. Formuläret innehåller en beskrivning av positiva faktorer, utvecklingsområden och övrig information. Vidare anges mål, delmål, åtgärder, vem som är ansvarig och när uppföljning skall ske. Åtgärdsprogrammen visar på ett strukturerat arbete för att ge stöd utifrån elevens behov.

Enligt elever, föräldrar och personal fungerar utvecklingssamtalen i de flesta avseenden tillfredsställande. Samtalen äger rum en gång per termin och utgår från elevens hela skolsituation. Samtalens upplägg och innehåll varierar beroende på vilken lärare som håller i utvecklingssamtalet. Även dokumentationen som utgör underlaget för bedömning av elevernas utveckling varierar mellan olika lärare i samtliga skolor. I Rusksele skola varierar också graden av information till elever och föräldrar beroende på vilken lärare som håller i utvecklingssamtalet.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att undervisningen och övrig pedagogisk verksamhet i de flesta avseenden är av god kvalitet.

Inspektörerna bedömer dock att skolorna bör förbättra elevernas möjligheter till ett reellt inflytande över arbetssätt, arbetsform och innehållet i undervisningen. I skolans arbete med att främja elevernas lärande bör Rusksele skola förbättra lärarnas samverkan.

Vidare bör Rusksele skola utvärdera formerna för utvecklingssamtal för att säkerställa att informationen är tillfredsställande för elever och föräldrar.

4. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

I Norrängsskolan finns två rektorer. Fördelningen av ansvaret mellan rektorerna utgörs av att ena rektorn ansvarar för förskoleklassen och årskurserna 1-2. Den andre rektorn ansvarar för årskurserna 3-6. Rektorn med ansvar för de yngre eleverna vid Norrängsskolan ansvarar även för Viterskolan och Rusksele skola.

Rektorerna är placerade i kommunens stadshus i centrala Lycksele. Rektorerna besöker respektive skola varje vecka.

Rektorn för Norrängsskolans förskoleklass och årskurserna 1-2 har varit placerad vid skolan under några år. Rektorn för årskurserna 3-6 tillsattes vid höstens terminsstart. Norrängsskolan och Rusksele skola har under en längre tid präglats av många rektorsbyten. Enligt personalen har de många rektorsbytena påverkat skolornas verksamheter negativt främst när det gäller utvecklingsarbetet. Detta har fått till följd att den pedagogiska verksamheten till stor del styrs av lärarna själva och någon tydlig pedagogisk ledning av skolorna framkommer inte.

Inspektionen visar att rektorerna är kända av eleverna och att rektorerna utifrån sina förutsättningar är förtrodda med verksamheten. Vid personalintervjuer framkommer dock att rektorerna bör delta mer i den vardagliga verksamheten.

Skolorna har upprättat en kvalitetsredovisning för respektive skola för läsåret 2003/04. Kvalitetsredovisningarna beskriver förutsättningar, mål, resultat och åtgärder för utveckling avseende de för kommunen gemensamma målområdena normer och värden, kunskaper, elevers ansvar, inflytande och delaktighet samt samverkan mellan skola och hem. Därutöver redovisas skolornas egna valda utvecklingsområden.

Kvalitetsredovisningarna består av skolornas beskrivningar och bedömningar av uppställda målområden i skolornas arbetsplaner. Utvärderingen görs inom varje arbetslag. Elev- och föräldraenkäter utgör också en grund för skolornas bedömningar. Rektorerna sammanställer därefter de olika arbetslagens utvärderingar. Någon tydlig bedömning i vilken mån de nationella målen för utbildningen har uppnåtts återges inte i kvalitetsredovisningarna. Skolornas kunskapsresultat behandlas endast genom att redovisa elevernas resultat i de nationella proven i årskurs 5. I Norrängsskolan redovisas resultaten separat för förskoleklassen och årskurserna 1-2 och 3-6. Någon gemensam redovisning för skolans resultat som helhet finns inte.

Skolornas arbetsplaner innehåller beskrivningar av hur skolorna arbetar med ovanstående målområden. Vidare innehåller Viterskolans arbetsplan en beskrivning av hur skolan arbetar med övergång och samverkan inom och mellan skolor. En beskrivning finns också om samverkan mellan skolan och omvärlden.

Flertalet elever vid Viterskolan fortsätter sin skolgång i årskurs 7 i Malå kommun. Ingen kontroll utförs dock för att säkerställa att eleverna får sin garante-

rade undervisningstid. Vidare utfärdas inget intyg om elevens avgång från kommunens grundskola.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att styrning, ledning och kvalitetsarbete inom skolorna är av godtagbar kvalitet. Rektorerne är utifrån sina förutsättningar förtrogna med verksamheten och skolorna har utarbetade arbetsplaner och kvalitetsredovisningar.

Inspektörerna bedömer dock att skolornas kvalitetsarbete bör förbättras. Skolorna bör särskilt utveckla sina metoder för att följa upp och analysera sina resultat.

Kvalitetsredovisningarna bör också förbättras så att de tydligt innehåller en bedömning av i vilken mån skolorna har nått de nationella målen för utbildningen. Norrängsskolans arbetsplan bör också förbättras så att den omfattar hela skolans verksamhet.

Viterskolan utfärdar inte något intyg om avgång från kommunens grundskola när eleverna flyttar till Malå kommun för fortsatt skolgång i årskurs 7. Detta leder till svårigheter med bland annat kontrollen av att eleven får rätt antal timmar garanterad undervisning.

Vidare bör rektorerne tydligare ta ledningsansvaret för den pedagogiska utvecklingen vid skolorna.

5. Tillgång till utbildning och omsorg

Vid Norrängsskolan anordnas elevens val för eleverna i årskurs 3-6 i form av olika verkstäder där eleverna kan bedriva eget arbete i olika ämnen. I elevens val förekommer sällan fördjupning eller breddning av elevernas kunskaper inom ämnen utan verkstäderna används ofta till att läsa läxor eller hinna ifatt.

I Viterskolan och Rusksele skola anordnas elevens val för eleverna i årskurs 4-6. Utbudet bestäms utifrån personalens kompetens och de önskemål och behov som framkommit från eleverna. Elevers val är uppdelat i fyra perioder under varje termin.

I Rusksele skola erbjuds modersmålsundervisning i sydsamiska. Undervisningen bedrivs via dator och webbkamera av lärare i Storumans kommun. I skolan finns även behov av modersmålsundervisning i finska. Vid inspektionstillfället fanns dock ingen lärare i finska. Ett antal av skolans elever läser svenska som andra språk.

Inga rutiner för hur elever och föräldrar skall informeras om rätten till modersmålsundervisning finns.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att elevernas tillgång till utbildning i de flesta avseenden är av godtagbar kvalitet.

Inspektörerna bedömer dock att undervisningen inom elevens val vid Norrängsskolan inte alltid syftar till att fördjupa och bredda elevens kunskaper inom ett eller flera ämnen.

Vidare bör Rusksele skola vidta åtgärder för att försöka tillgodose behovet av modersmålsundervisning i finska. Informationen kring elevers rätt till modersmålsundervisning bör också förbättras vid samtliga skolor.

6. Resurser

Flertalet av personalen i skolorna har adekvat utbildning. I slöjd finns sällan behöriga lärare i Viterskolan och Rusksele skola. Vid inspektionen framkommer att det råder brist på vikarier vid Viterskolan och Rusksele skola.

Kommunen har erbjudit kompetensutveckling avseende utbildning i tal- och språkstöd, matematik, värdegrundsfrågor, relationskompetens och individuella utvecklingsplaner. Vid inspektionen framkommer att resurserna för att genomföra önskad kompetensutveckling utifrån verksamhetens och individuella behov har minskat.

Målsättningen inom skolorna är att prioritera de lägre årskurserna vid fördelning av resurser. Personalen uppger att resursfördelningen sker på ett flexibelt sätt och att resurserna hamnar där behovet är som störst. Assistenten till elever i behov av särskilt stöd anställs av rektorerna vid behov.

Skolornas lokaler är anpassade för den verksamhet som bedrivs i dem. När det gäller läromedel och annan utrustning anser personalen att den i huvudsak håller god kvalitet. Personalen vid Norrängsskolan och Viterskolan anser dock att fler och nyare datorer bör införskaffas.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att skolorna har godtagbara förutsättningar att nå de mål som anges i kursplanerna och läroplanerna.

Inspektörerna bedömer dock att skolorna bör förbättra sitt arbete med att ge personalen kompetensutveckling utifrån de behov som finns.

Vidare kan tillgången till datorer förbättras vid Norrängsskolan och Viterskolan.

Sammanfattande bedömning

Inspektörerna bedömer att verksamheten i skolorna övergripande är av godtagbar kvalitet. Skolorna når överlag goda kunskapsresultat.

I Norrängsskolan och Viterskolan upplever såväl elever som personal och föräldrar att miljön är lugn, trivsamt och tryggt. Vid Rusksele skola förekommer kränkande behandling men skolan arbetar aktivt och medvetet för att komma till rätta med problemen. Detta har resulterat i ett något lugnare och tryggare klimat. Inspektörerna har dock bedömt att Rusksele skola bör förbättra sina resultat ytterligare avseende elevernas respekt, tolerans och förhållningssätt gentemot varandra. Vidare bör arbetsmiljö för eleverna i Rusksele skola förbättras för att främja elevernas möjligheter att tillägna sig goda kunskaper inom skolans ämnen och ämnesområden.

Elevernas delaktighet i och inflytande över sin utbildning är ett angeläget förbättringsområde. Inspektörerna bedömer att skolorna bör förbättra elevernas möjligheter till reellt inflytande över arbetssätt, arbetsform och innehållet i undervisningen. Vidare bör elevernas möjlighet till inflytande i frågor av gemensamt intresse för eleverna öka.

Arbetsätten i skolornas undervisning varierar beroende på vilka lärare eleverna har. Lärarna och arbetslagen har stor möjlighet att utveckla sina egna arbetssätt. I skolans arbete med att främja elevernas lärande bör dock Rusksele skola förbättra lärarnas samverkan.

Rektorerna är utifrån sina förutsättningar förtrogna med sina verksamheter men bör tydligare ta ledningsansvaret för den pedagogiska utvecklingen av skolorna. Skolornas kvalitetsarbete bör också förbättras. Skolorna kan särskilt utveckla sina metoder för att följa upp och analysera sina resultat samt göra eleverna och föräldrarna delaktiga i kvalitetsarbetet.

Det finns således ett behov av förbättringsinsatser inom ett flertal områden, nämligen:

- skolornas arbete med att utvärdera elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen bör förbättras,
- Vterskolans och Rusksele skolas information till elever och föräldrar avseende kursplanernas mål bör förbättras,
- arbetsklimatet för eleverna vid Rusksele skola bör förbättras,
- elevernas respekt, tolerans och förhållningssätt gentemot varandra vid Rusksele skola bör förbättras,
- Rusksele skolas bör fortsätta att förbättra sitt arbete mot kränkande behandling,
- elevernas möjlighet till delaktighet och inflytande i frågor av gemensamt intresse bör förbättras,
- handlingsprogrammet mot kränkande behandling vid Norrängsskolan och Vterskolan bör förbättras så att den omfattar kränkningar mellan vuxen och elev,
- elevernas möjligheter till reellt inflytande över arbetssätt, arbetsform och innehållet i undervisningen bör öka,
- lärarnas samverkan i Rusksele skolas i främjandet av elevernas lärande bör förbättras,
- Rusksele skolas former för utvecklingssamtal bör utvecklas,
- kvalitetsarbetet bör förbättras och skolorna kan särskilt utveckla metoder för att följa upp och analysera resultaten,
- kvalitetsredovisningen bör förbättras så att den tydligare innehåller en bedömning av i vilken mån skolorna har nått de nationella målen för utbildningen,
- Norrängsskolans arbetsplan bör förbättras så att den omfattar hela skolans verksamhet,
- rektorerna bör ta ett tydligare ledningsansvar för den pedagogiska utvecklingen vid skolorna,
- Rusksele skola bör vidta åtgärder för att försöka tillgodose behovet av modersmålsundervisning i finska,
- samtliga skolor bör förbättra informationen kring elevers rätt till modersmålsundervisning samt

- arbetet med att ge personalen kompetensutveckling utifrån de behov som finns bör förbättras.

Det finns också sådana brister i verksamheten att författningarnas krav inte uppfylls. Bristerna inom nedan angivna områden skall snarast åtgärdas.

- Undervisningen inom elevens val vid Norrängsskolan syftar inte alltid till att fördjupa och bredda elevens kunskaper inom ett eller flera ämnen. (2 kap. 19-20 §§ grundskoleförordningen).
- Vterskolan utfärdar inte något intyg om avgång från kommunens grundskola när eleverna flyttar till Malå kommun för fortsatt skolgång i årskurs 7 (7 kap. 14-15 §§ grundskoleförordningen).

Datum	Ort
2005-08-12	Umeå

Veronica Bonivart
Marie Ivarsson